

1. שו"ת יביע אומר חלק ו - אורח חיים סימן מח ד"ה (ז) ומ"ש
וכ"כ עוד הרבה פוסקים רוא"ח. וכמש"כ להעיר בפנים. וכעת נדפס ס' [מענה לאגרות](#), וראיתי אליו (בסי' כז) שהשיג כן על האגרות משה, (אלא שהיה לו לדבר בלשון כבוד כלפי הגאון הנ"ל, ובכל ספרו מטיח דברים קשים ומרים כלפיו, וכן לא יעשה. וראה במש"כ בס"ד בדברי פתיחה שבראש ספרי יביע אומר ח"א, אות יג. וה' הטוב יכפר בעד). +
2. שו"ת יביע אומר חלק ח - אורח חיים סימן כג ד"ה (יא) בערך
(ושם העירותי גם על הגר"מ פיינשטיין באגרות משה ח"ד (סימן צד) שאף הוא הביא ראיה מפסחים (קו א) לנידונו כעין ראית החיד"א הנ"ל, ודחיתי ראיתו ע"פ דברי ספר המכתם ועוד. וכנ"ל. ושו"ר בספר [מענה לאגרות](#). (סימן עג דף קמט ע"א) שהעיר כן מדנפשיה על דברי האגרות משה. ע"ש.
3. שו"ת יביע אומר חלק ח - אורח חיים סימן לא ד"ה (ד) ואנכי
(ד) ואנכי הרואה להגר"מ פיינשטיין בשו"ת אגרות משה (חאו"ח ח"ב סי' כו שאלה ב), שנשאל בנ"ד, וכתב שנ"ל להכריע בזה, שאם החולה צריך לאכול פת או פת הבא בכסנין צריך לקדש תחלה, וכהוראת המשנה ברורה בביאור הלכה, אבל אם די לו במיני תרגימא ובמזון מבושל שאין עליו שם פת, לא יקדש, וכו'. ע"ש. אך בספר [מענה לאגרות](#) (סימן כז) כתב לחלוק עליו, ועל המשנה ברורה, ע"פ היסוד שקבע, שלא תיקנו חז"ל מעיקרא לקדש אלא לאחר התפלה, וכשם שהמשכים לקום קודם עלות השחר שעדיין אינו זמן קידוש, מותר לו לשתות בלי קידוש, כך הוא לגבי חולה שאוכל לרפואתו א"צ לקדש, שאל"כ לא היה להם להרא"ש והטור לומר הטעם מפני שלא חל עליו עדיין חובת קידוש עד לאחר התפלה, אלא היה להם לומר מפני שאי אפשר לקדש קודם תפלה, שאין קידוש אלא במקום סעודה. וכן לשון הפוסקים הנ"ל מוכח שעיקר תקנת חכמים לקדש לא
4. שו"ת יביע אומר חלק ח - אורח חיים סימן לא ד"ה (ה) ומכל
כי לחולה מתוך שהותר לו לאכול פת קודם תפלה, הותר גם בין של הקידוש. ע"כ. והנה אמת נכון הדבר שאם הדין הוא כך לקדש על היין תחלה, הקידוש שהוא צורך אכילה, נמשך דינו כאכילה שהותרה לחולה, ומותר לטעום מלא לוגמיו מן היין דלא סגי בלא"ה, אבל נראה שהפתחי תשובה ס"ל שמן הדין א"צ לקדש תחלה, שלא חלה חובת קידוש אלא עד אחר התפלה, כדברי האחרונים דס"ל הכי, וכמו שכתבנו בשם הרב קרן לדוד, והרב [מענה לאגרות](#), והרב אור לציון, מש"ה י"ל שחומרא זו באה לידי קולא בשתיית היין קודם תפלה. וע' בשו"ת ישכיל עבדי חלק ז' (חאו"ח סי' כז, שאלה א) שציטט קצת מהאחרונים בזה. ע"ש.
5. שו"ת יביע אומר חלק ח - אורח חיים סימן לח ד"ה (ז) איברא
וצ"ל דס"ל למהריק"ו שהואיל והישראל אינו עושה המלאכה אלא מיראת העכו"ם, וכל מחשבותיו להנצל ממנו, ומה שחושב העכו"ם לצורך אכילה אינו נוגע לו כלל, הו"ל כמבשל וקוצר שלא לצורך כלל אלא כדי לזרקם ולהשליכם אל הים, לכן נחשבת כמלאכה שאצל"ג וכו'. ע"ש. ובא רעהו וחקרו בשו"ת [מענה לאגרות](#) (סי' לו אות יג), וכו' לתמוה ע"ד מהריק"ו, והעלה ע"פ דברי התוס' (שבת צד א) דבכה"ג הואיל והישראל באשר הוא שם זקוק לאותו בישול, אע"פ שעושה כן מיראת העכו"ם, חשיב שפיר צריכה לגופה, ואין זה ענין להורג מזיקים וכו'. ולכן דברי המהריק"ו צע"ג. וכבר תמחו עליו האחרונים מכח דברי התוס' שבת (עב ב) שהעושה מיראה בשבת חייב.
6. שו"ת יביע אומר חלק ט - אורח חיים סימן צד ד"ה (יב) בענין
[ובחזון עובדיה שם העירותי על הגר"מ פיינשטיין בשו"ת אגרות משה ח"ד (סי' צד) שגם הוא הביא ראיה מפסחים (קו א) לנידונו, כעין ראית החיד"א. ודחיתי גם ראיתו ע"פ הנ"ל. ושוב ראיתי בספר [מענה לאגרות](#) (סי' עג דף קמט ע"א) שהעיר כן מדנפשיה על האגרות משה הנ"ל. ע"ש.

7. שו"ת יביע אומר חלק ט - אורח חיים סימן צח ד"ה ב) באות ע"ש. ודבריו תמוהים, ואשתמטיתה דברי הראשונים והאחרונים הנ"ל, שמדבריהם יוצא שזוהי ברכה לבטלה. ושוב נדפס ספר מענה לאגרות, וראיתי אליו (בסי' כז) שהשיג כן לנכון על דברי האגרות משה, והעלה שאם אינו יודע לברך בעל פה, לא יברך כלל. [רק שלא היה לו לכתוב בלשון מדברת גדולות, ובדברים בוטים כנגד גדול הדור הגר"מ פיינשטיין, וכן לא יעשה, ודברי חכמים בנחת, נשמעים. ועמש"כ בשו"ת יביע אומר ח"א בדברי הפתיחה אות יג].

8. שו"ת יביע אומר חלק ט - אורח חיים סימן קח ד"ה קסג) בעמוד ואע"פ שהגנת ורדים מחמיר אם עושים על דעת להתקיים, אבל יותר מסתבר שאפילו על דעת להתקיים אין לאסור במחט בלבד, וכפי המנהג שכתב הקרבן נתנאל. עכת"ד. ומ"ש במענה לאגרות (סי' עב) להשיג על האגרות משה, והטיח דברים כלפיו, כדרכו, על שהתיר נגד הגנת ורדים והקרבן נתנאל. ע"ש. אינו כלום, שכבר הבאנו כמה תנאי דמסייעי ליה בכחא דהיתרא.

9. שו"ת יחווה דעת חלק א סימן מה ד"ה והרמב"ם (בפרק וע' בשו"ת אגרות משה (חאו"ח סי' קס"ו) שדחה ראית הב"ח דההיא דגרדאי מיירי ברגילים בכך וכו'. וזכה לכוין לדברי המהרש"ל בים של שלמה. ובחנם השיג עליו בספר מענה לאגרות (סי' מ"ז) ע"ש. ומ"מ לפ"ד רב האי גאון טעם אחר יש בדבר וכו"ל. [וז"ל הארחות חיים (הל' ט' באב סי' י"ד): העוסק במלאכתו ומשורר להקל עליו במלאכתו מותר, אבל מי שאינו עוסק במלאכה, או שעוסק במלאכה קלה, אסור בשיר של עגבים אפילו שלא על היין].

10. שו"ת יחווה דעת חלק ב סימן כב ד"ה תשובה: אמנם ע"כ. ואינו נכון להלכה, וכמו שביארנו. וגם הלום נדפס ספר מענה לאגרות, וראיתי אליו (בסימן כז) שהשיג לנכון על דברי האגרות משה הנ"ל, והעלה שאם אינו יודע לברך מעין שלש, אין לברך בורא נפשות רבות. ע"ש. (אלא שהיה לו לכתוב בלשון כבוד כלפי הגאון רבי משה פיינשטיין בעל אגרות משה, ובכל ספרו הוא מטיח דברים קשים כלפי הגאון שליט"א, וכן לא יעשה).

11. שו"ת יחווה דעת חלק ה סימן ז ד"ה ובעת נבוא והניח בצריך עיון. ע"ש. אולם בספר מענה לאגרות (סימן יב ויג) השיג לנכון על דברי האגרות משה הנ"ל, והעלה להלכה שגם כשיש רוב מנין שלא התפללו והמיעוט התפללו, רוב המנין ככולו ותפלתם נחשבת תפלה בצבור. ע"ש. וכן פסק בשו"ת חלקת יעקב חלק ב' (סימן קלח).

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך תקליטור פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**